

Stručni rad

ANALIZA ISTRAŽIVANJA – POUČAVANJE I PODRŠKA UČENJU

Antonija Bukša

TRGOVAČKA I TEKSTILNA ŠKOLA U RIJECI

Sažetak

Cilj istraživanja je istražiti proces poučavanja i podrške učenju. U tu su svrhu osmišljena su dva istraživanja – mišljenja i stavovi učenika i mišljenja i stavovi nastavnika, a ovaj rad analizira i predstavlja rezultate prvog. Istraživanje je provedeno u drugom polugodištu školske godine 2021./2022. Obuhvaćeno je 147 učenika iz Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci. Istraživanje je provedeno anonimno, uz potrebne suglasnosti. Korišten je alat Microsoft Forms. Cilj rada je: zadovoljstvo odabirom škole (zanimanja), motivacija za učenje, aktivno sudjelovanje na teorijskoj i praktičnoj nastavi, atmosfera na satu, komunikacija sa nastavnicima. Izračunati su postotci za svaku tvrdnju prema danim odgovorima. Rezultati istraživanja su pokazali da učenici zadovoljni izabranim zanimanjem i školom. Imaju, također solidan i stabilan odnos sa predmetnim profesorima, iako postoji prostor za unaprjeđenje tog odnosa. Zabrinjavajući je podatak da učenici izjavljuju da teško nalaze motivaciju za učenje.

Ključne riječi: srednja škola, motivacija, aktivnost na satu, sudjelovanje na praktičnoj nastavi, suradnja, razumijevanje gradiva.

1.UVOD

Umijeće poučavanja često se definira kao oblikovanje i upravljanje obrazovnim okruženjem i iskustvom osobe koja uči sa svrhom poticanja i ostvarenja željenih ishoda učenja. Iz toga proizlazi da je preduvjet uspješnog poučavanja poznavanje samog procesa učenja, kao i činitelja koji ga olakšavaju ili otežavaju na različitim obrazovnim razinama. Upravo je (pre)poznavanje potreba učenika, njihovih stavova, sklonosti, afiniteta ili nedostatak istih preduvjet izgradnje stabilnog i konstruktivnog poučavanja. Odnos koji nastavnici stvaraju sa svojim učenicima izravno utječe na stav kojeg zauzimaju učenici prema pojedinom predmetu, usvajanju gradiva, aktivnom sudjelovanju na satu.... Zbog toga ga je potrebno analizirati i proučavati a sve kako bi se spoznali načini na koje se može poboljšati taj proces: primjenom različitih načina poučavanja, metoda, unošenjem inovacija i povezivanjem sa aktualnim događajima iz života i rada. Ovo se nastojanje može postići redovitim ispitivanjem i analizom. Na taj se način može unaprijediti proces poučavanja te izbjeći mnoge zamke koje krije ponavljanje uvijek istog obrasca odnosa s učenicima. Ono što motivira učenika je nastup i interpretacija samog učitelja, zatim uvođenje novih zanimljivih sadržaja, disciplina u razredu, nastava u novom okruženju [2]. Kako bi učitelji ostvarili pozitivne ishode poželjno je koristiti raznolike metode poučavanja, pristupe i zadatke koji potiču kod učenika samostalno, aktivno učenje, aktiviraju više kognitivne procese i potiču samoprocjenu učenika pri učenju. Posebno je važno u nastavi pružiti učenicima mogućnost za primjenu znanja i vještina u za njih smislenom kontekstu, povezivanjem znanja s očekivanjima i prethodnim znanjima učenika, iskustvima iz svakodnevnog života te sa spoznajama iz drugih predmeta i područja. Od ključne važnosti za razvoj zdrave osnove za učenje u školskom okruženju su postupci praćenja, vrednovanja i ocjenjivanja za koje je nužno da budu jasni, transparentni i pravedni. Uz poučavanje o tome kako učiti, za poticanje učenja ključan je i odnos između učitelja i učenika te podrška koju učenici dobivaju od svojih učitelja.

1.1.CILJ ISTRAŽIVANJA

Cilj istraživanja bio je upoznati stavove i mišljenja učenika naše škole, spoznati moguće negativnosti i manjkavosti, te razvijati konstruktivan i smislen odnos s našim učenicima.

1.2.METODOLOGIJA

Istraživanje je provedeno u drugom polugodištu školske godine 2021./2022. Obuhvaćena ukupno 147 učenika iz Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci,.

1.3.POSTUPAK

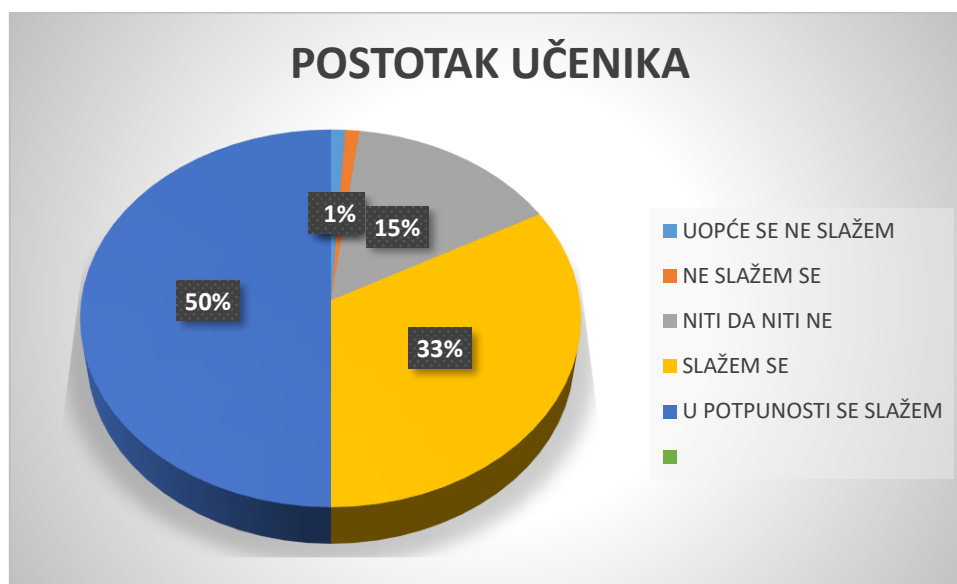
Istraživanje je provedeno anonimno, a ispitanici su upoznati sa svrhom istraživanja kao i sa samim projektom. Na skali procjene od 5 stupnja: UOPĆE SE NE SLAŽEM, NE SLAŽEM SE, NITI DA NITI NE, SLAŽEM SE, U POTPUNOSTI SE SLAŽEM, trebali su procijeniti svoje stavove prema školi koju pohađaju, učenju, teorijskoj i praktičnoj nastavi, motivaciji, odnosu s nastavnicima, svojim postupcima tijekom boravka na nastavi.

2.REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Istraživanje o učenju provedena je u tijeku drugog polugodišta školske godine 2021./2022. U anketi su sudjelovala ukupno 147 učenika iz Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci.

DOB UČENIKA	BROJ UČENIKA (U POSTOCIMA)
15 GODINA	18%
16 GODINA	33%
17 GODINA	22%
18 GODINA	25%
19 GODINA	2%

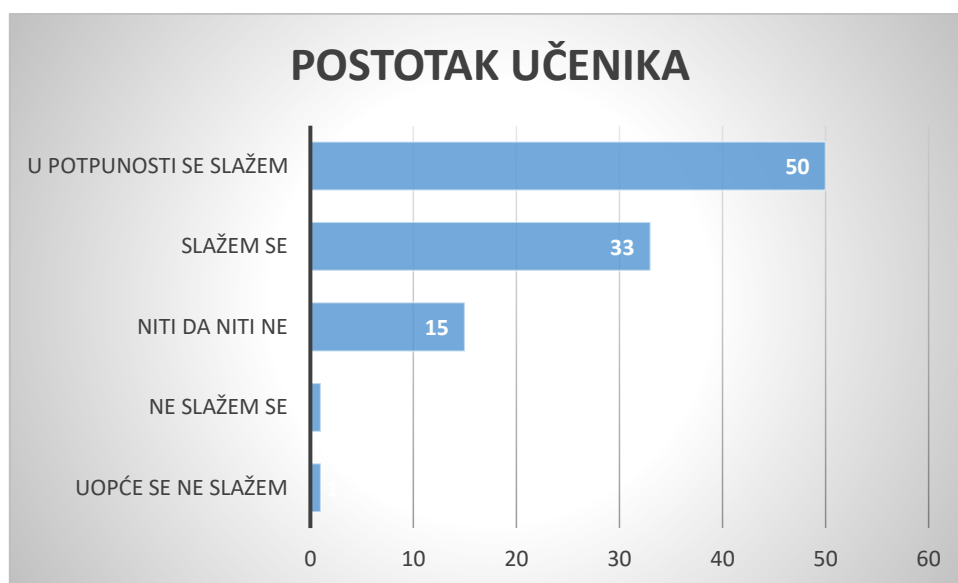
Tabela 1.: Struktura ispitanika

Graf 1: Broj anketiranih učenika po dobnim skupinama

U istraživanju su sudjelovali učenici od 15 – 19 godina. Najzastupljeniji su 16 – godišnjaci (49 ispitanih učenika ili 33%) i 18 – godišnjaci (37 učenika ili 25%). U nešto manjem broju zastupljeni su učenici koji imaju 15 i 17 godina (18%, odnosno 22%). Najmanje je 19 – godišnjaka pristupilo istraživanju – 3 učenika ili 2%. Učenici svih dobnih skupina izjavljuju da su sretni s odabirom zanimanja (77% od ukupnog broja ispitanika), dok 18% nema stava. Također, 70% učenika je Trgovačku i tekstilnu školu odabralo samostalno, 23% nema stava, a na izbor 6% učenika su utjecali roditelji, braća, sestre ili prijatelji. Podaci nam govore o tome da učenici ne uče redovito, tj. svakodnevno (svega njih 17%), niti izvršavaju svoje zadatke redovito (zadace, čitanje lektire, vježbanje zadataka,,). Brine podatak i da teško nalaze motivaciju za učenje – čak 84% ispitanih učenika. Motivaciju za učenje unutar sebe (intrinzično) pronalazi

45% učenika pri čemu navode da su im poticaji osobna dostignuća, dok 23% ispitanih učenika nalazi motivaciju ekstrizično – motivi su im nagrade, pohvale... 30% učenika izjavljuje da na nastavi nikada ne koristi mobitel, a njih 37 % se izjasnilo da barem jedan put za vrijeme sata pogledaju sadržaj poruka na mobitelu ili odgovaraju na poruke. 59% učenika često na nastavi priča s kolegama, a 41% vrlo rijetko. Sudjelovanjem u nastavi zadovoljno je 55% učenika (spremno surađuju, odgovaraju na pitanja i na vrijeme predaju zadaće) dok 45% smatra da bi se mogli više uključiti. Zanimljiv je podatak o praktičnoj nastavi – učenici vole pohađati praksu, redoviti su i spremno sudjeluju te smatraju da ona upotpunjuje znanje s nastave. Učenici redovito (barem jednom u 3 dana) kontroliraju sadržaj svog e – dnevnika (ocjene, bilješke, ispita) – 65% učenika, dok njih 29% to čini rjeđe a 7% vrlo rijetko.

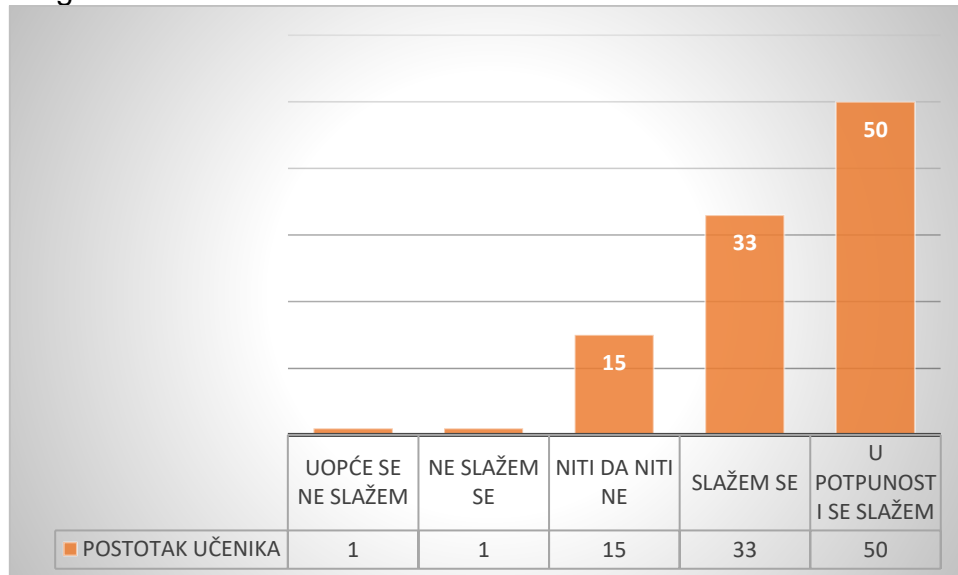
Graf 2.: Imam dovoljno vremena za izvršavanje zadataka na praktičnoj nastavi

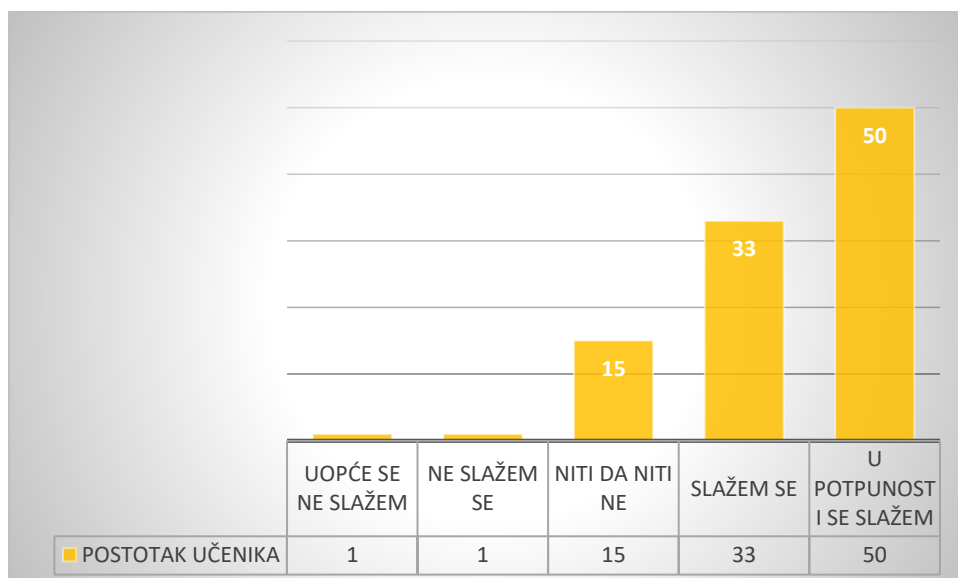
Graf 3: Imam dovoljno vremena za izvršavanje zadataka u teorijskoj nastavi

Natpolovičan broj učenika drži da profesori jasno iznose ciljeve/temu nastavnog sata, da su upute jasne te da su postavljena pitanja jasna. Ipak , samo 39% učenika drži da je tijekom sata jasno što trebaju činiti, a čak 45% drži da je to jasno povremeno a 16%

da uopće nije jasno. Djeca koja su odgovorila negativno ističu da bi željeli da im profesori više pomažu tijekom sata, da s njima razgovaraju i da ih potiču. Da profesori pohvaljuju trud učenika i njihova postignuća smatra 55% učenika, 30% nema stava a 15% je negativno odgovorilo na ovo pitanje. Neverbalnu komunikaciju s profesorima 47% ocjenjuje pozitivnom, 37% učenika nema stava dok 17% učenika tu komunikaciju ocjenjuje negativno.

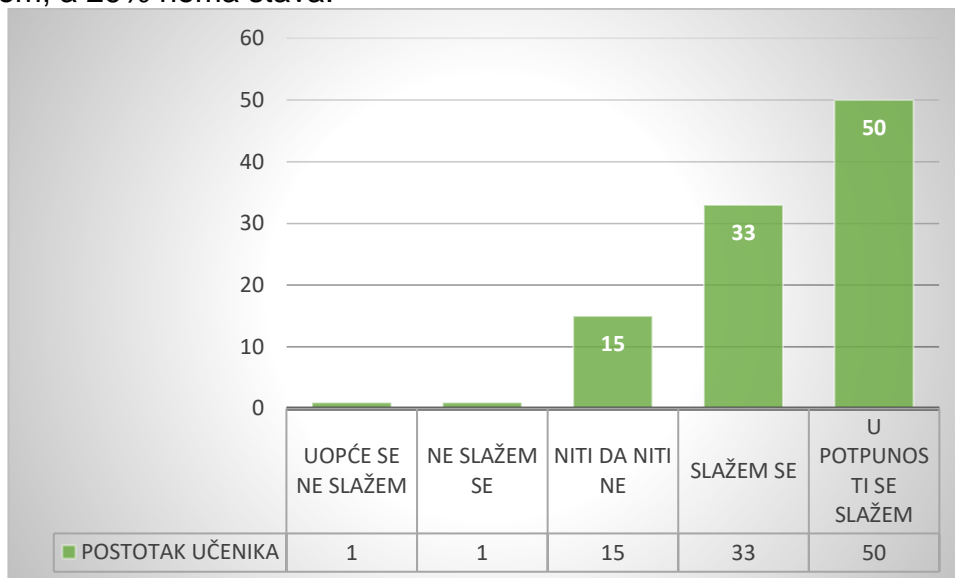
Graf 4.: Profesori/ce u nastavi koriste primjeren humor

Graf 5.: Profesori/ce učinkovito reagiraju na neprihvatljivo ponašanja učenika

Učenici imaju jasno izražen pozitivan stav (62%) o tome da profesori pružaju konkretne povratne informacije učenicima o njihovom radu, slažu se da postavljaju pitanja kojima provjeravaju razumijevanje gradiva te pravodobno objašnjavaju zašto je neki odgovor bio točan ili netočan. Da profesori učenicima/cama različitih interesa ili sposobnosti daju zadatke različite težine misli 34% ispitanih učenika ali podjednak postotak učenika se ne slaže s ovom tvrdnjom dok 32% učenika nema stava.

Ispitani učenici pozitivnim ocjenjuju odnos profesora prema njima: smatraju da nastoje pomoći učenicima koji imaju probleme s usvajanjem gradiva, daju dovoljno vremena da učenik/ca odgovori na postavljeno pitanje, osiguravaju da pojedini učenici ne dominiraju u raspravama ili aktivnostima na satu. Ipak, svega se 39% učenika u komunikaciji s profesorima osjeća sigurno i opušteno, 22% je nesigurno i pod pritiskom, a 29% nema stava.

Graf 6.: Profesori/ce uključuju učenike koji se sami ne javljaju ili ne sudjeluju u aktivnostima na satu

Ispitani učenici izražavaju pozitivan stav prema nastojanjima profesora koji stavljaju naglasak na razumijevanje gradiva, traže od učenika da procijene vlastiti rad i napredovanje, ohrabruju učenike da se kritički osvrnu na sadržaje koje uče, potiču na samostalno vođenje bilježaka i povezivanje sadržaja različitih predmeta.

Graf 7.: U razgovoru s pedagogom se osjećam sigurno i opušteno

3.ZAKLJUČAK

Provođenjem i analizom anketnih upitnika postignut je jedan od ciljeva projekta koji glasi: istražiti odnos učenika (vršnjaka) prema učenju. Anketnim istraživanjem prikupljeni su stavovi i mišljenja 147 učenika u dobi od 15-19 godina iz 3 škole iz Trgovačke i tekstilne škole u Rijeci. U ispitivanju su najzastupljeniji 16 – godišnjaci (49 ispitanih učenika ili 33%) i 18 – godišnjaci (37 učenika ili 25%). Definiranje stava prema školi koju pohađaju kao područja istraživanja pokazalo je da učenici svih dobnih skupina izjavljuju da su sretni s odabirom zanimanja. Također, većina (70%) učenika je Trgovačku i tekstilnu školu odabralo samostalno, a na izbor ostalih učenika su utjecali roditelji, braća, sestre ili prijatelji. Istraživanje nam je otkrilo i neke zabrinjavajuće podatke: učenici ne uče redovito, tj. svakodnevno, niti izvršavaju svoje zadatke redovito (zadaje, čitanje lektire, vježbanje zadataka,,). Brine podatak i da teško nalaze motivaciju za učenje. Kao poticaje navode osobna dostignuća, nagrade, pohvale... Ispitani učenici pozitivno ocjenjuju komunikaciju i odnos sa profesorima: smatraju da nastoje pomoći učenicima/cama sa usvajanjem gradiva, ohrabruju učenike da se kritički osvrnu na sadržaje koje uče i potiču ih na istraživanje. Ipak, manje se od polovice ispitanih učenika prilikom komunikacije s profesorima osjeća opušteno i sigurno, dok je većina pod pritiskom i pod povećalom. Istraživanje je pokazalo da učenici imaju pozitivan stav o školi koju pohađaju, cijene trud predmetnih profesora iako se ponekad osjećaju neshvaćeno, razumiju pravila i trude se poštovati ih. Iako teško pronalaze motivaciju za učenje svjesni su važnosti obrazovanja i žele biti aktivni sudionici u tom procesu.

4.LITERATURA:

- [1.] Pavlin-Bernardić, N. i Rovani, D. (2009) Zašto nam je ponekad teško učiti? Savladavanje teškoća u učenju. U: D. Čorkalo (ur.), Primijenjena psihologija: pitanja i odgovori. Zagreb: Školska knjiga, 164-181.
- [2.] Vizek-Vidović, V., Rijavec, M., Vlahović-Štetić, V. i Miljković, D. (2003) Psihologija obrazovanja. Zagreb: IEP VERN
- [3.] Desforges, C. (2002) Uspješno učenje i poučavanje – psihologijski pristupi, Zagreb: Educa
- [4.] Pastuović N.:(1978.). Obrazovni ciklus, Zrinski, Čakovec